

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvomlá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tának el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Közlekedésünk téli nyomorúsága.

(Felsőházi Pálint nagybirtokos, nagykereskedő és vármegyei közigaz-
gatási bizottsági tag urunk háromszó ajánlva.)

Vármegyénk összes kereskedelmi forgalmának fővonala, a mi legrégebb pályánk, az alföldi-fiumei vasút; mert ha a zimonyi vasut sulyra többet szállít is, kétségtelen, hogy az iparilag feldolgozott fontosabb cikkein majd mind amon az uton talál-
nak értékesülést.

És ezen vonalnak minden esztendőben megvan több-kevesebb ideig, néha hónapokig, az az iszonytató hátránya, hogy a Dunán álló jég miatt Gomboson túl rajta közlekedni nem lehet.

Ilyenkor aztán az az egynehány gyártelepünk, amennyieske van, mind kénytelen összetett kezekkel nézni, hogy ezen akadály mennyire veti hátra üzletében, sőt néha elveszíteti vele a vevőket is, akik emiatt a jégzajlás 2-3 hónapja alatt más, mindenkor szolgálatképes gyárakhoz fordulhatnak. Nincs Szegedtől kezdve Újvidékig semmiféle vállalat, mely ezen korahagyott átke-
lési módozatnak irtózatossá hátrányait ne tapasztalná.

De nem sokkal kevésbé károsul ezáltal a termelő sem, mert Eszékétől kezdve Fiuméig egy ropant nagy vidék nálunk találja legelőnyösebb buza-piacát, úgy, hogy például a bajmoki üzletnek tulnyomó része lefelé, Eszék, Bród és Zágráb malmait számára dolgozik. Ha már most ezen túlparti malmok nem áldozták meg prófétai bizonyossággal a közlekedésnek mikori megakadását, — ami pedig annál bajosabb, mert néha egy éj folyamán bekövetkezhetik: akkor kénytelenek nagy költséggel és új bevásárló-hely felkutatásával másfelé fordulni s Bács-Bodrogh vármegyét, mint nem mindenkor megközelíthető piacot, esetleg végkép elmellőzni. Még nagyobb ennél az a szekatura, melynek kitéve vannak az inneni és túli kereskedők a zárlatra vett, vagy eladott holmik kölcsönös kiszolgáltatása által. Ugyanis, ha egy bácskai gőzmalom elad a Dunán túra határidőhöz kötötten lisztet, az a banjalukai vagy szerajevói kereskedő nem gondol vele hogyan szállítatik az neki oda. Viszont a tulsóparti kereskedő ha itt határidőre buzáat vesz és megtöltött vagonjai előtt egy éjen át zajlani tetszik a Dunának: akkor nemcsak hogy benne fekszik drága pénze a megvett buzában, hanem még fizethet ezen önhibáján kívül reá nehezülő kárért ugynevezett „fekbért“ (Lagerzins) annyit, hogy máskor elmul-
lik a kedve a bácskai buza vásárlásától.

A ki azt hiszi, hogy képzelet után alkotjuk ezen fölfevéseket, tessék neki Nemes-Militiesen vagy Bajmokon a hónapok óta ott veszteglő s Bródba szülő tele vagon buzákat megtekinteni, és magát a címzett kereskedők helyzetébe beleképzelni, s rögtön be fogja látni, hogy ezen visszasszágot már az érdekelt adó-képességére tekintettel is, minél előbb orvosolni szükséges. Nem lehet föl se tételezni, hogy a kormány helyeselve azt, miszerint míg a bácskai kereskedő vagy termelő február 15-én köteles énegyedves adóterhet leróni, mint akárki más, addig neki ezen legjobb üzleti időszakot a leghálásabb vevő területre nézve el kelljen szalasztania; holott avval sem az adó-felügyelő, sem az ezekutor nem törődik, hogy nem csinálhat üzleteket.

Azt az ellenetést, hogy csináljon ilyenkor a bácskai ház üzleteket másfelé, csak a viszonyokban járatan ember mondhatja, mert aki némileg ért a dologhoz, az tudja, hogy egy egész nagy vidéknek kereskedelmi forgalmát, kivált a mai, soha nem látott üzleti verseny korában, egypár nap alatt más felé terelni már csak azért se lehet, mert egyrészt alkalmas és biztos vevőket szerezni és megtartani csak hosszabb összeköttetés után sikerül; másrészt pedig geográfiai helyzetünk a jég eltávoztával az önfentartás elemi törvényei szerint ugyanis megint délre parancsolna bennünket.

Növeli panaszunk komolyságát azon visszás körülmény, hogy az államvasutak nem áttalnak bennünket az ilyenkor állomásonként megrekedt

szállítványok után keserves fekbérékkel róni meg; úgy hogy mi, akik állandóan Horvát-Szlavonországgal és Boszniával dolgozunk, minden télen önhibánkön kívül bele kerülünk néhányszor azon alig kiheverhető kényszer-helyzetbe, hogy lisztünket vagy gabonánkat a jég elvonulásának naponként megújuló és naponként megaló reménye rendkívül megdrágítja; és ilyenkor vagy viselniünk kell az önhibánkön kívül reánk nehezülő magas fekbéreket, melyeket balesetünk tetőzésére az államvasut szedni nem átal; vagy pedig potompénzen el kell vesztegetniünk szállítványunkat ott, ahol éppen véletlenül megakadt.

Meg vagyunk győződve, hogy a kereskedelmi és közlekedésügyi miniszteriumnak ezen visszás állapotokról tudomása ninesen, illetőleg, hogy azokra az ő magas figyelmeik eddig reá nem irányítottak. Éppen azért teljes bizalommal és őszinteséggel tártuk fel a fentebbiekbe bajainknak mi-
benlétét és gyors orvoslást remélve kérelmezzük, hogy:

tekintettel ama nagy kárra, mely az állam-
vasutak a téli legforgalmasabb gabona- és liszt-
évad alatt éri azáltal, hogy szállítványokat eme tisztán termelésre vagy gabnakereskedésre utalt vidékről délre nem továbbíthat;

továbbá tekintettel arra, hogy ezen gyakor-
latnak továbbra is fentartása ugy eme nagy adó-
kat viselő területnek, mint a tuloldali bortermelő
vidéknek megélhetését a legnagyobb veszélynek teszi
ki, s a kölcsönös üzleti forgalmat oly eshetősé-
gekkel akasztja meg, melyeket sem előre számba
venni, sem kikerülni nem lehet;

legyen kegyes a megyei közigazgatási bizott-
ság a magas közlekedésügyi miniszteriumnál kies-
közölni, hogy a jégzajlás évadja alatt Bács-Bodrogh
vármegyéből a Duna tulsó oldalára, de leginkább
Horvát-Szlavonországgal és Boszniába direkte
feladott gabona- és liszt szállítványok Budapest
keresztül ugyanazon tarifja mellett továbbíttassanak.

Több bácskai termelő és kereskedő.

A hegyesi csata.

(Egykori n. plőjegyző: eiből összeállította Kovács Ernő 48-as őrnagy.)

A „Bácska“ című megyei közérdekű politi-
kai közlöny tanúsága szerint, az 1849. évi július
14-én diésőségesen vívott hegyesi csata emléké-
nek megörökítése körül, több hazánkfia részéről
versengés fejlődött ki, melynek okát mindenesetre
esakis hazánk azon nagyszerű korszaka emléké-
nek méltó, igaz és hű megdícsőítésének akarata-
ban találhatni fel.

Tehát a versengők kebelét nemzeti történel-
münk méltó dícsőítésének megörökösítése az utó-
kor számára foglalkoztatja, amelynél mindegyiket
azon nemes buzgalom hevíti, hogy azt mikép
hagyják meg a leghivebben az utókornak.

Ezen indokból én sem akarok hátramaradni,
hogy ezen csata kivivásánál általam átélt esemé-
nyek hű leírásával hozzá ne járuljak; annál is
inkább, miután én is voltam, éppen az egyik te-
vékeny részese azon diésősen kivívott csatáknak,
amely időben pedig akkor már — kivéve Komá-
romot — gyászba borult fegyvereink diésősége
egész hazánkban, és ezen diadalunk mintegy
utolsó diésfénye volt annak.

E szerint tehát én is leakarom annak egyes
s általam ott átélt részleteit vázolni, úgy ahogy
azok történtek, nem mostani emlékezetem után
már, hanem még azon időből vezetett naplóm sze-
rint, melyet 1850-ik évben aradi fogságom ide-
jében foglaltam egybe, úgy amint most is birom.
Amelyek azután mint valóságos hű adatai az ak-
kor ott általam átélt eseményeknek, adatul szol-
gálhatnak a vitás kérdések és feltevések megvi-
lágosításához és amelyet remélem, hogy a jelenlegi
hazafias közönség — mely érdeklél viseltetik
hazánkban azon nagyszerű, diésőségteljes és ujja-
alakításának korszakot alkotó eseményei iránt, —
szívesen fog venni.

1849. július 8-án az 5. hadtesttel Guyon
Richárd tábornok vezénylete alatt megindultunk
Ó-Becséről Szeghegy felé, hogy az ott állomásozó
Igmándy ezredes hadosztályával egyesülve, elég
erősek legyünk Jellaesics horvát bán ellen táma-

dólag fellépni, ki hadtestével — mely 16 ezer
emberrel, 80 ágyúval volt számítva — a Ferenc-
csatornát tartotta megszállva Verbásztól Szt.-Ta-
másig.

Mi azon nap estefelé nagy hőségben, porban,
szonjussággal érkezünk Szeghegyre, hol Guyon
tábornok a főhadiszállást fel is ütötte, mi azon-
ban a sereggel, meg sem állva, tovább mentünk
és táborba szálltunk a földéken Kula és Verbász
irányában.

Perezy ezredes hadosztálya képezte a jobb-
szármayt, melynek szélső csapatai egészen Hegyes
alá jutottak a földéken, úgy, hogy közvetlen a
hátunk megett láttuk a hegyesi templom tornya
csücsát a mély völgyből feltűnni. Itt a legszél-
sőbb szármayra jött a Váza gyalog zászlóalj Kinczel
őrnagy alatt, azután az én vezényletem alatt levő
30-ik sz. Csongrádi honvédszászlóalj, egy osztály
Hunyady-huszár Móríc Károly őrnagy alatt s
egy folytatólag Szeghegy és Feketehegy irányá-
ban a Perezy hadosztálynak a többi része, Igmándy
ezredes hadosztálya, és Feketehegy alatt
egy dandár Frummer Antal alezredes vezénylete
alatt, ki a 62-ik gyalog, vagyis Turszky nevű
ezrednél szolgált s attól egy zászlóalj is ott volt
alatta, mely egyszersmind a szélső balszármayunkat
képezte arccal Szt.-Tamás felé. E zászlóalj állása
itt a legexponáltabb volt, mert ez volt legköze-
lebb az ellenséghez és annak támadásához.

Megerkezésünk után vagy másfél óráig moz-
gattak bennünket fel s alá, míg végre a felállá-
sunk meghatározva lett; és pedig úgy, hogy mind-
járt csatarendben foglaltuk el táborunkat a csu-
pász földön minden sátor nélkül, a zászlóalj are-
ban felállítva a fegyvereket előtte gúlákba rakva,
arra tarisznyáját és egyéb holmiját felakasztva, s
mindegyik felöltözve a puskája mellett feküdt le
a földre úgy, hogy amint a riadó megtörtént, a
honvéd fekhelyéről felállva, már rendes helyén
sorakozva állott egyszerre és csak holmiját kellett
magára venni, fegyverét kézhez s egy perc alatt
arevonásban készen állott a zászlóalj.

Azért is ezen gyors talpraállításunk és aki-
cióba léphetésünk folytán hitték sokan és azon
véleménynek kifejezést is adtak, mintha mi előre
készen vártuk volna a támadást, holott senkinek
eszébe sem jutott, hogy éppen az ellenségtől leg-
távolabb eső hadtestrészeinket, szélső jobbszár-
nyunkat, Hegyes alatt fogják megtámadni.

Ezen egyesülésünk által hadtestünk 8000
harcolót tehetett, 43 ágyúval, melyeket én sze-
meimmel is többször számoltattam.

A vezetésem alatt levő zászlóalj létszáma
volt akkor 820 ember az 1300-ból, amennyi volt
a mult őszkor Aradon, még Bánfy ezredes az er-
délyi s székely csapatokkal Ó-Becsénél nem maradt
vissza a Tisza-átkelést biztosítani.

Lovasságunk volt 13 század és pedig a régi
huszárok közül 7-ik Reusz ezredből két század
Kerkápolyi Mór őrnagy alatt, a 3-ik Vürtemberg
huszárok közül 2 század Irinyi Bert őrnagy, a
8-ik Koburg-huszárokból 1 század Hertelendy ka-
pitány, 11. sz. Vilmos-huszárokból 1 század Kozma
Ferenc kapitány alatt, ki jelenleg miniszteri tanácsos
a m. kir. ipar- és kereskedelmi miniszteriumban. A
13-ik Lehel-huszárokból 1 század Deészy ka-
pitány, a 13. sz. Hunyady-huszárokból 2 század
Móríc Károly őrnagy alatt, végre a 15. sz. Mátyás
és 17. sz. Boeskey-huszárokból két-két század.

Júliusban 12-én gerendákat és deszkákat hoz-
tak a táborba, miután el lett határozva egy ne-
hány nap múlva a támadást megkezdenni Jellaesics
ellen s azokat a Ferenc-csatorna áthidalásához
használni fel.

Július 13-án Vetter altábornagy megjelent a
táborban s akkor bővebben lett megállapítva Jel-
laesics megtámadása a legközelebbi napokban.
Ezen a napon kellett volna két Mátyás-huszár
altisztnek kivégeztetniök az osztályparancsnokuk
ellen elkövetett függelmi sértést, amelynek vég-
rehajtására zászlóaljam volt kirendelve; de Vetter,
ki ekkor érkezett a táborunkba, megkegyelmezett
nekik.

Azonban az ellenség megelőzött bennünket,
és pedig azon okból, amit már fogságom alatt
Jellaesics táborában tudtam meg.

E napokban a feketehegyi dandárból egy volt osztrák fogoly s most nálunk huszárkáplár, átszökött az ellenséghez, ki Feketehegyen lévén, nem tudta, hogy Szegegy és Hegyes alatt mennyi a seregünk. Azt hitte, hogy az egész az, ami Feketehegy körül van s azt referálta Jellaesicsnak.

Ez erre elhatározta, hogy ezen kis dandárt éjjel körülkeríti s elfogja.

Azért is tette meg éjjel a nagy kerülőt, hogy Hegyesnek ment a dandárt hátul egészen körülkeríteni, amikor azután mi reánk bukkant.

Az események hű és pontos leírása a következő: Julius 14-én éjjeli egy óra után hallottam néhány lövést az előőrsökön, erre felkelek és a sátorból kilépek.

Künn minden csendes volt, a táborítüzek már elaludtak, csak a fegyvergúlák mellett mozgott egy-két honvédem, kiktől kérdeztem, hogy merre hallották a lövéseket. Azt mondták, egészen a jobb szárnyunk felé.

Miután ismét csend állott be, sátoromba mentem lefeküdni, de néhány perc múlva ismét 12 egész 15 puskalövést hallottam. Ekkor ismét kiléptem sátramból, mire a puskaropogás megszűnt, de harmadszor is megújult és pedig sokszorozva, amikor a sötétben az előőrsöktől egy huszár-vágatott el mellettünk, bizonyosan hírt vinni a főhadiszállásra.

Erre az ébren levő honvédekkel a fegyverek mellett alvó honvédekkel halkán mind felkötöttem, esatruhát magamra véve lóra ültem, és a zászlóalj arevonabban állítottam az ellenség felé, a zászlóalj podgyászait kocsira rakatam s hátra-küldve álltam készen a csatára.

Igy álltam már félóra hosszat, de sehol semmi rendeletet nem kaptam, egy főbb tiszt, vagy nyarogonc sem jött felénk, hogy valami intézkedést kaphattam volna.

Mely idő alatt az akkor előőrsön levő Vázazászlóalj egyenesen felém vonult vissza, s annyira közeledett az ellenség, hogy puskagolyóik minket értek.

E szerint én helyben nem maradhattam, hanem vagy előre vagy hátra mozdulni kellett már, minek folytán a zászlóaljból az 1-ső és 2-ik századot Rözsenyi százados alatt (ki utóbbi időben Hódmező-Vásárhelyt városi tanácsos) előre küldtem a Vázazászlóalj segélyére.

Két századot előre menvén, a tüzelést mindjárt megkezdte; azonban az ellenség ereje a Vázakkal együtt azt is visszanyomta.

Miután még mindeddig semmi intézkedést sem kaptam, de nem engedhetvén meg, hogy az ellenség egészen a táborba előre nyomuljon, a nálam maradt négy századot areban az ellenségnek vittem, és mikor csakhamar elértem a visszavonuló Vázakat és előküldött két századomat, a zászlóaljt megállítottam, egy sortüzet adattam és riadót veretve, szuronysegezve előre mentem.

Igy kergettem vagy 200 lépésre az ellenséget vissza, a midőn a zászlóaljt megállítottam, a fegyvereket megtöltöttem s új sortüzet adaték s szuronysegezve újra előre mentem.

Ezen második előrenyomulás alkalmával már igen sok holt és sebesült ellenséget találtunk a földön heverve, kiknek henyvédek levették a bonyuikat, és fegyvereiket a jobb ellenségével kieserítették. Gondoltam, ha ez így tart, honvédek nagyobb része fogja magát bonyuival, ami még zászlóaljomnál hiányzott s azért is zsíros tarisznyásoknak nevezték, úgy jó gyutaesos fegyverrel ellátni, a melyből a zászlóaljnál szintén sok rossz volt. Ezen második előrenyomulásunk alkalmával lovarról lesszálltam és gyalog vezényeltem a zászlóaljt.

Harmadszor is akartam előrenyomulni, a midőn előtűnik egy feketélő vonal tűnt fel, mozdulatlanul mint egy fal, s arra egy fegyvervillanás, a mely egy ellenséges zászlóaljnak a sortüze volt reánk.

Ezen tüzelésre embereim közül sokan elhulltak; azonban rohammal újra előnyomultam, még egy második és harmadik sortüzet is kaptunk, a mely alkalommal Vojnics Imre százados, Dáni Nándor főhadnagy (most kuriai bíró Budapesten), Argay hadnagy megsebesült és Fazekas hadnagy agyonlővetett.

Ezeket kivül amint körülnéztem, láttam, hogy én a zászlóaljjal már annyira előnyomultam, hogy balra Szegegyfelé a hátam megett vagy 400 lépésnyire láttam a fegyvereket villogni, hol a tüzelés csak most kezdődött meg.

Ennek következtében esapatommal hátrább vonultam, várni egy utámmam jövő segéd-esapatot, a mikor az előre nyomulást ismét megkezdhetem.

Jött is, de nem volt benne köszönet, mert az a mozgó bácskai nemzetőr zászlóalj volt Pongrácz százados vezénylete alatt, kiknek felénk sem volt löfegyvere és annak sem sült el a fele.

Mindazonáltal én Pongráczhoz siettem és felszólítottam, hogy hagyja a zászlóaljt areba fejlődni és sortüzet adni.

Mire ő azt kérdezte, hogy hát melyik az el-

lenség, mire én az előtűnik feketélő vonalat mutattam.

Ezalatt az őrsereg század csapatban csak ment előre az ellenség felé, mire ez egyszerre elkezd zsviót és právit ordítani csákójukkal a levegőben inteni, s azonnal megindulni, a nemzetőrök felé; ezek meg szintén vállra vetett fegyverrel csak mentek tovább a horvátok felé, azon hiszemből, hogy a horvátok megakarják magukat nekik adni.

Én átlátván ezen veszélyes perccet, előre szaladtam a nemzetőrök első századához és reájok kiáltottam, hogy ne menjenek tovább az Istenért, hanem álljanak meg és tüzeljenek, mert a horvátok meg akarják őket csalni ezen kiabálással — (melynek okát még ekkor nem tudtam.) Az első század ugyan meghökkenett s kezdtek is rossz puskáikat kilőni, de az utámmak jövő századok mit sem tudva, menetben lévén előre nyomták az elől menő századot, míg egyszerre szemtől-szembe kerültek a horvátokkal.

Erre lett nagy zavar, a mit előre láttam, a horvátok és a nemzetőrök közt lett ütés, verés, lövés, kiabálás, míg egyszerre természetesen a nemzetőrök megfordultak és rohantak visszafelé egyenesen az én még sorban álló zászlóaljammak, melyet ezen futásokkal egészen szét hánytak és felbomlasztottak volt.

Azonban ezen percben érkezett oda egy század Koburg huszár Hertelendy kapitány alatt.

Én ehhez szaladtam azonnal a felszólítám miszerint vágjon az ellenség közé, megmentendő nemzetőreinket a horvátok elül.

Ezt meg is tette s közbevágott az ekkor ökölharcban levő horvátok és nemzetőrök közé, a mikor pedig különbséget a roham hevenyében nem igen tehetve, vágta azokat a horvátokat, de meg a nemzetőreinket is össze-vissza.

Azonban ezen bevágás még is időt adott hogy nemzetőreink megmenekülhettek s a horvátok magukat összeszedve csoport tüzelést kezdtek a köztük száguldozó huszárokra, mely alkalommal Hertelendy kapitány is megsebesült s a huszároknak visszavonulni kellett.

Ezen pillanat vált reám végzeteljessé, mert ekkor a horvátok futva előre nyomultak és én vagy 7 emberemmel elől egyszerre köztük találtam magamat, még zászlóaljammak a zöme hátam megett vagy 50 lépésre nyomatva dulakodott az előre nyomult ellenséggel, mintegy kocsmai verekedésben ököl és puskaagglyal, kiabálva és káromkodva.

A horvátok a nagy zavar és felindulásban nem is vettek eleinte engem s néhány embereimet mellettem észre, és én ezt felhasználva az embereim felé iparkodtam menekülni, a mi egy darabig ment is, még a horvátok előre nyomultak; de egyszerre a horvátok embereink által visszazorítva hátrálni kezdtek s mellettem elszaladva reám tekintve vettek csak észre bennünket köztük.

Itt megemlíttem, miszerint ez csakis úgy történhetett, hogy az én esatruhám igen egyszerű és semmi feltűnést nem okozó volt. Az állott: fekete viaszos vászoncsákó fejemen, egy szürke posztóból rövid köpönyeg formára készített kabátból, vitorlavászon pantalonból s kard volt az oldalamon, melyen még az előbbi eszászari arany tiszti kardbojtom volt.

Ha ezen kézi dulakodás közt valami feltűnést okozó ruha lett volna rajtam, úgy rég lelőttek vagy agyonszurkáltak volna, de ez mentette meg életemet.

Azonban mikor a mellettem levő horvátok meghátráltak én meg előre törekedtem köztük a magyarok felé, akkor lettem figyelem tárgyává s megragadtak engem néhány embereimmel együtt s vittek bennünket kényszerítve vissza magukkal, holott hátunk megett csak 50—60 lépésnyire nyomultak embereim utánunk előre s nem tudhattak engem megmenteni.

Igy lettem mondhatom tulságos vakmerőségemnek az áldozata, mely eset életemnek a legszomorubb eseményét képezte eddigelé s melynek következménye nagyon sok esztendőknél át süjtött engem.

Azonban hagyjuk ezt s menjünk át az előbbiekre.

Engem mint foglyot Verbászra vittek, honnan azonban a Hegyes és Szegegy felől előnyomuló esapatunk csakhamar kinyomták őket.

Innen azután Ó-Kérre vonultunk, hol Jellaesicsnak a főhadiszállása volt és engem elébe is állítottak kikérdés végett.

Azonban innen is este felé megretírált az egész sereg sűrűsége menve Tittel felé, hol még ott sem állva meg, a Dunán is átvonult a Szerémségbe s Rumában ütötte fel főhadiszállását.

Itt a táborban tudtam meg utólagosan, hogy miért kiáltottak a horvátok a bácskai nemzetőreinknek zsviót és právit? Hát ő náluk is volt két század bántási rác népfelkelő, csak paraszt ruhákban öltözve, mint a miénk, és midőn meglátták a haretéren feltűnni ezeket, azt gondolták, hogy ez az ő népfelkelésük,

fogadták őket örömrivalgással, s csak akkor vették észre tévedésüket, mikor szemben találkoztak egymással, amikor azután kezdődött köztük az ökölharc.

De mindenesetre becsületére válik a bácskai nemzetőrségnek, hogy őket az ő nagyon hiányos felfegyverkezésük mellett annyira is akcióba lehetett vinni a haretéren egy egészen rendes katonasággal bíró ellenséggel szemközt.

Most pedig, hogy az eddigi hadi történéseink ezen csatát hegyesinek nevezték el, okadatolását találhatja abban, hogy a csata megkezdése és a döntő befolyás arra csakugyan Hegyes előtt, az ottani esapatunk által történt, noha azután a cselekedésbe jöttek a Szegegy és Feketehegy előtt álló esapatunk is.

Továbbá ezen dicsőségesen nyert győzelem kivívásának érdeme egyedül Guyon Richard tábornokot és az ő vezénylete alatt levő hadtestet illeti, s ezek közül is, amint ezen leírásomból látszik, az oroszlanrész illeti a vezetésem alatt álló 30-ik honvédszászlóaljat, amellyel én háromszori rohammal támadtam meg az ellenséget, s bár igen sok embert veszítettünk, végre visszanyomtam, hogy a hadtest jobb szárnyát Hegyes felül be ne kerítthesse; továbbá a Váza gyalog zászlóaljat, mely az első tüzet állta ki, még én a 30-ik zászlóaljjal segítségükre mentem.

Hogy a további csata folyamában esapatunk közül melyek tüntették meg ki magokat, arról a velem történt s fentebb előadott esemény folytán, tudomásom nem lehetett; de hiszem, hogy azok is becsületére váltak a régi honvéd névnek.

Vác, 1887. február elején.

Hírek.

A kulpini széles kiterjedésű választókerület választó polgárai a napokban népes pártértekezletre gyűltek össze, melyet a választókerületi elnökség nevében Egel alelnök új-futtaki plébános hívott egybe, az összes kerületbeli választó polgársághoz intézett meghívó útján. Az értekezlet létrejövételét különösen óhajtanak látszott maga Dimitrievits Milos jelenlegi képviselő, aki a kulpini kerület választóihoz intézett „Nyílt levélben“ a dolgok jelen állására való tekintetből arra hívta fel a kerületbeli polgárokat: „Méltóztassanak a kerület és a szabadelvű párt érdekében egy értekezletre összejönni és beható tanácskozás után afelel határozni, vajjon a régi képviselőjüket a jövőben is bizalmukkal megtisztelni hajlandók-e? Határozatukat, ugymond, dőljön a szervezés jobbra vagy balra, hódoló tisztelettel tudomásul fogom venni stb.“ Ily előzmények után gyűltek össze a kulpini választókerület valamennyi községéből az érdeklődők mintegy 500-an, akiknek nevében egy küldöttség Szabó Péter pirosi ref. lelkészét kérte fel az értekezlet elnökének. Erre a rendes úton megalakulván az értekezlet, megkezdődött a képviselőjelölés és az ajánlás ténye, mely a különféle nyelveken szóló választó polgárság nagy száma dacára példás rendben ért véget. A hangoztatott két jelölt párhívei külön-külön megszámoltatván, konstátáltatott, hogy Dimitrievits Milos mintegy harminc-negyven, Rohonyi Gyula újvidéki jeles ügyvéd pedig mintegy negyvenhárom szavazatot kapott. És így Rohonyi Gyula a kulpini választókerület szabadelvű párti képviselőjelöltjéül nagy lelkesedéssel és tulnyomó többséggel kikiáltottatott. Az új jelöltet már a mult képviselő-választáskor óhajtotta a kerület felléptetni, de ő akkor a párt egységben maradása érdekében, átengedte a tért Dimitrievitsnek, aki még egy országgyűlési időszak alatt kívánta a kerületet képviselni. P. H.

Fegyelmi vizsgálat egy főjegyző ellen. Szabadkán f. hó 12-én Jankovich Aurél főispán elnöklése alatt tartott rendes közgyűlés Horváth Mór dr. bizottsági tag indítványára hosszas vita után 90 szavazattal 40 ellenében Kulnesics József városi főjegyző ellen fegyelmi vizsgálatot rendelt el, a főjegyzőnek a lapokban közzétett s hivatalos színből feltüntető nyilatkozata miatt és az okból, mert a mult havi közgyűlés jegyzőkönyvét, az indítványozó szerint, elferdítve közölte. A határozat ellen a tiszti főjegyzés felebbezést jelentett be.

Új magyar nemes. A király Schwarz Armin budapesti lakos és okleveles mérnöknek, valamint törvényes utódainak, a hazai közlekedés érdekében fejlesztése és előmozdítása körül évek hosszú során át kifejtett közhasznú tevékenysége elismerésül, a magyar nemességét a „zimonyi“ előnévvel adományozta.

Áthelyezés. Sándor József baracska káplán hasonló minőségben Fajszra helyeztetett át.

Esküvő. Szabadkán dr. Wiener Márk rabbinus f. hó 13-án esküdött örök hűséget Kutna Lina kisasszonynak.

Borzasztó halállal mult ki Baján özv. Gengl Ferencné, kit a napokban lakásának ajtóküszöbén teljesen összeégve, elszenesedett állapotban találtak meg.

Halálozás. Újvidéken Karger szül. Ertl Franciska honvéd őrnagyné 46 éves korában elhunyt.

Összeégett. Zentán Győre Erzsébet férjezett Kopaszné, fiatal asszony, a napokban vigyázatlanság áldozata lett. Ugyanis tüzet rakott s hogy a tűz jobban égen, petrolumot öntött a fára. A petrolumos edény azonban tüzet fogott és ekszplodált. A kiömlő égő petrolum az asszony ruhájába kapott s a szerencsétlen annyira összeégett, hogy 3 napi szenvedés után, rettenetes kínjaiba belehalt.

Csödmegnyitás. Kerék József bajai lakos ellen a szabadkai kir. törvényszék esődöt nyitott. Csödbiztos Buday János kir. trszéki bíró, tömegmondnok Bodrogi Gyula bajai ügyvéd.

Eljegyzés. Himmelsbach Gyula Újvidéken jegyvet váltott Giffinger Józsa kisasszonnyal.

Légszuszítógép. Baján e hó 9-én gyultak ki először a légszuszítógép. Eddig csak 120 lámpa van felszerelve, de az időjárás enyhültével, a többi 84 is fel fog állítani. A légszuszítógép már eddig a kaszinókba, üzletekbe és számos magánháza vezették be. Ezzel Baja a légszuszítógép terén megelőzte megyénk összes városait.

Halálozás. Szabadkán Brenner József gyógyszerész, városi törvényhatósági tag f. hó 11-én 61 éves korában elhunyt.

Köszönetnyilvánítás. Az iparos és kereskedőhál rendezősege köszönetet mond Zsulyevits Ernő urnak, mint a bál szellemi megteremtőjének és Sztrilich Zsiga urnak, a bálbizottság fardhatlan elnökének, kik a bál sikere érdekében minden lehetőt elkövettek.

Gyilkos vő. Huber Károly helybeli 36 éves esztályosnak a házasság élet kevés örömet, de annál több gondot és szomorúságot okozott. Feleségével naponként összeveszett, ilyenkor az asszony otthagya urát s édes apjához, Jelinek Mihályhoz menekült. A napokban is otthagya urát s apjához ment. Szombaton reggel Huber megjelent apósánál s hívogatta haza feleségét, de az nem igen mutatott hajlandóságot a biztos ütlegek elé menni. Erre a brutális férj nekiesett s verni kezdte. Az öreg Jelinek leánya védelmére kelt, amire a felbőszült vő kést rántott s apósa hasába szarta úgy, hogy belei azonnal kifordultak. A gyilkos vő maga jelentkezett a főkapitányságnál. Az após élet-halál közt lebeg.

Kinevezés. A zombori állami főgimnáziumhoz Markanits Sándor és Helfrich Henrik pedellusokká neveztettek ki.

Piknik. Szombaton este a „Vadászkürt” termeiben fényes piknik lesz, melyet Schmausz Endre alispán ur több előkelő fiatal emberrel együtt rendez.

Valahányszor pikniket rendeztek még eddig városunkban, mindegyik egy sereg aprehenzióval végződött. És e részben határozottan állíthatni, hogy minden aprehenzió már apriori elvileg jogosulatlan és értelmetlen. Mert hiszen mindenki rendezhet pikniket akkor, ott és azokkal, amikor, ahol és akikkel akar; viszont senki se veheti zokon, ha valaki máshol, máskor és másokkal akar piknikezni, mint ő vele. A piknik különben is természeténél fogva családias jellegű oly mulatság, melyen összejárni és társadalmilag érintkezni szokott házak tagjai találkoznak.

Midőn ezt általánosságban megjegyezzük, csak biztatni akarjuk a társadalmilag egymásra utaltabb elemeket arra, hogy az alispán urék által kezdeményezett és rendezett piknik mintájára szintén rendezzenek ily háziasabb jellegű mulatságokat.

A tanítónők által évek előtt itt rendezett pikniket általában jól sikerültek; de utókére senkise rendezhet oly széleskörű pikniket, melyen mindenki résztvehet, aki részvételre számít. Hiszen olyan terem nincs, sőt olyan ház sincs Zomborban, ahol ennyien elférnének.

Az igazi intelligencia egyik főismertető jele lévén az önuralom, elvárható, hogy mindenki már a saját reputációja érdekében is tartózkodni fog az ily rendezésekkel szemben minden olyan kritikától, melyből a sértett hiúság jogosulatlan ize beszantóan kiérzik.

Színházi tudósításunkat a jövő számra hagytuk.

Az iparos és kereskedő ifjak bálja, mint halljuk 205 ft. 33 kr. tiszta jövedelmet eredményezett.

A zombori takarékpénztár közgyűlése f. hó 13-án Sándor Béla főispán ur elnöklése alatt tartotta 19-ik évi közgyűlését; jelen volt mintegy 50 részvényes, a kik összesen 330 részvényt képviseltek. A közgyűlés lefolyása igen érdekes volt; Barthal József igazgató jelentéséből és a megvizsgált zárszámadásokból kitudt, hogy a zombori takarékpénztárnál a betételek a múlt 1886. évben ismét 445.867 ft 42 krral felszaporodtak, és hogy azok a tőkésített kamatokkal együtt 1886. évi december 31-én 2.335.142 ft 21 krt tettek, a mérleg a takarékpénztár alapitóját, a tartalék alapokat és egyéb követeléseket hozzászámítva 2.644.317 ft 83 krt mutatott ki. A múlt évi tiszta jövedelem 38.164 ft 80 kr.; ebből az 500 részvény után kamat és osztalék fejében 74 ft lett megállapítva összesen 37.000 ft, a fizetviselek s a szolgál jutalmazására 764 ft 80 kr.; a szegénysorsu iskolásgyermekek felruházására és pedig a zombori magyar nőegylet rendelkezésére 180 ft, a zombori szeptember iskolásközkezeihez 160 ft és a zombori izr. nőegylet rendelkezésére 60 ft lett kiutalványozva. Továbbá egyhangulag elhatározottak, hogy a zombori takarékpénztár az igazgató által előterjesztett adatok alapján az általa szerveztett hitelegyletet megszünteti és annak legombolyítására a következő szabályok lettek megállapítva: 1-ször új hitelegyleti tagok fel nem vehetők; 2-szor azon eddigi hitelegyleti tagok váltói, a kik jelenleg semmivel sem tartoznak, vagy a kik megállapított hitelük keretén belül felvett váltótartozásukból 50%-nál többet már törlesztettek és eddig is pontos fizetők voltak, — hitelük erejéig leszámitolhatók, de a tőkétörlesztések f. évi március 1-től számítandó két év alatt lehetőleg egyenlő részletekben pontosan teljesítendő; 3-szor a többi hitelegyleti tag kötelei leendő a mai nap fennálló tartozása után három hónál nem hosszabb időközben 10%-ot törleszteni; 4-szer a kik 10%-ot törlesztett nem teljesítik és váltóikat 8 nap alatt meg nem újítják, a 3-ik pont kedvezményétől feltétlenül elesnek és azonnal beperendők. Ezekből látható, hogy egy pénzüntézt és különösen takarékpénztár, a részben késedelmes adóssági irányában nagyobb kiméletet nem tanusíthat, mint azt, hogy azoknak tartozásai törlesztésére 10 három havi határidőt, tehát legkevesebb 2 1/2 évet engedélyezett. Végre a választmány felől újabb megválasztott, és pedig: Bayer Mihály, Blumenthal János, Frey Imre, Gottlieb Márton, Jankovits Antal, Leovits Gedeon, Spitzer Bernót, Veszelinovits Péter, Schäffner Károly, dr. Spitzer Mór eddigi választmányi tagok, Fejér Gyula és Konyovits Jusztin urak pedig újból lettek 2 évre megválasztva; póttagok lettek aránylag legtöbb szavazattal: dr. Csihás Benó, Blumenthal Lajos, Halm Ervin és dr. Grüner Samu urak. Ezek után a közgyűlés Sándor Béla főispán úr méltóságának szíves fáradozását és buzgó érdeklődését megköszönve, véget ért.

Ritka eset történt hétfőn a g. k. nagy templomban, ugyanis Mehemed Ali bosnyák származásu mohamedán, 24 éves korát elérve, kikeresztelkedett, keresztapja Pávlovits Mladen helybeli kereskedő volt. Az új keresztény vasárnap házasságra fog lépni egy helybeli szerb kerteszléannyal. A fényes ünnepélyt nagy tömeg ajátos kíváncsi nézte végig.

Meghívó. A zombori színház részvénytársasága 1887. évi február hó 27-én délelőtti 10 órakor Zomborban a színházi épülethez tartozó új étteremben VII. rendes közgyűlést tartja, melyre a t. e. részvényesek tisztelettel meghívattak. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Igazgatósági jelentés. 2. A felügyelő bizottság jelentése az 1886. évi számadások megvizsgálásáról s annak alapján ezek jóváhagyása. 3. Intézkedés a színház átadása

iránt. 4. Indítványok, melyek azonban 3 nappal a közgyűlés előtt az elnökséghez írásban beterjesztendők. A számadások s az igazgatósági jelentés a t. részvényesek által a közgyűlés előtti 8 napon át Csarsch Sándor ügyvéd urnál megtekinthetők. Zombor, 1887. évi február hó 11-én. A zombori színház-részvénytársaság igazgatósága: Dr. Sztokovits Péter s. k. alelnök.

A 4-ik korosztály behívása. A honvédelmi miniszter az 1887. évre megajánlott újonc és póttartaléki jutalékok kiállítására iránti rendeletében, a mely az összes törvényhatóságokkal közölterett, utasítást ad az 1864-ik évben született hadkötelezettekkel álló, negyedik korosztálynak, úgy az újonc és póttartaléki jutalékok, valamint a honvédség legkisebb kiegészítési szükségleteinek fedezésére előjárt leendő behívása iránt.

Gyászír. Szomorodott szívvel tudatjuk rokonaink- és ismerőseinkkel, hogy feledhetlen fiunk, illetőleg testvér Dragics Miklós gyógyszerész segéd f. évi február 11-én éjjeli fél 2 órakor, életének 24-ik évében jobblétre szenderült. A boldogultnak hült tetemei f. évi február hó 13-án d. u. 4 órakor az elhunyt lakásán fognak beszentelteni s ezután a nagy szerb temetőben örök nyugalomra tétetni. Zomborban, 1887. évi február hó 11-én. Áldás és béke hamvaira! Dragics György és Dragics szül. Gyvendics Teréz szülők, Dragics Theodor testvér.

A függő államadósság ellenőrzésére kiküldött országos bizottság, Bécsben 1887. évi február hó 5-ik napján tartott XXIX-ik ülésében az államjegyek forgalmi összegét 1887. évi január hó végével következőképen találta, a bizottság saját feljegyzései alapján a tulajdonképeni államjegyek összege: 1 forintokban 68.538.519 ft, 5 forintokban 115.169.620 ft, 50 forintokban 156.414.300 ft, összesen 340.122.439 ft. A közös pénzügyminiszterium hivatalos közlése szerint a sóbányákra kebelezett és forgalomba lévő zálogjegyek összege 71.875.462 ft 50 kr. összesen 411.997.901 ft 50 krajcár.

Farsangi dal- és táncestély. A zombori kaszinó-egyleti dalára 1887. évi február 22-én a zombori polgári kaszinó-egylet helyiségében farsangi dal- és táncestélyt rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja. A dalestély műsora: 1. Egy gavallér keservei, francia négyes, férfikarra Brixner Józseftől, szövegét írta: dr. Molnár István Lajos. 2. Complet, Offenbach, „Egy férj az ajtó előtt” című operettjéből, előadják Lovich Aranka k. a., Tessényi Vilma k. a., Staudacher József és Pribil Ernő urak. 3. Románé, előadják spanyolul és magyarul dr. Lovász Márton és Dekker Pál urak. 4. Carneval herceg emlékiratai, férfikar, magánrészekkel s zongorakísérettel, dr. Molnár István Lajos szövegére szerzte Bergmann Ágoston. 5. „Bolondos jó kedvem vagyon...” Complet, zenéjét írta: Brixner J., szövegét: dr. Molnár Gyula. 6. „Vásári dalok”, Planquette „Korneville-i harangok” című operettjéből. Az estélyen Herzenberger Sándor zenekara működik közre. Belépőjegyek 1 frtjával Sztrilich Zsigmond és Heindlhofer Róbert urak kereskedésében és az esti pénztárnál válthatók. Kezdeté fél 8 órakor.

Fizetéseképtelenség. A bécsi hitelezői védegyelet közzéteszi, hogy Milovanovic Bazil Palánkán fizetéseképtelen.

A zombori Népkör társas-vacsorája.

Folyó hó 12-én estől fél 8 órakor tartotta meg a zombori Népkör szokásos évi tisztújító társas-vacsoráját. A köri tagok már 7 óra előtt kezdték a helyiségbe gyülekezni; 7 óra után a köri helyiség már teljesen megtelt; fél 8 órakor lépett be városunk legelső polgára, méltóságos Sándor Béla főispán urunk, nagyságos Schmausz Endre alispán ur kíséretében, mely magas vendégeket a köri tagok harsány és lelkes eljövéllel fogadtak. Koez-kár Zsigmond urat, kinek napról napra nő a népszerűsége, szintén harsány ovációkkal fogadták a jelenlevők. Erre a díszesen terített asztalok mellé kezdtek úgy a meghívott, valamint az önként bejelentkezett vendégek sorakozni. Majd egyszerre a Fudererék konyhájából beugrott a jószagu marha és borjú paprikás, mire Sándorék rágyújtották a hatalmas bucsuztatót. A paprikások oly izletesek voltak, hogy a reporteri tisztségemről is majd megfejtkeztem; hej! eszembe is jutottak a szegény díjnok urak Budapesten... De most már az étvágy ki volt békítve, hát körül néztem magamat, hogy lássam: ugyan kik is tisztelték meg a mi szerény körünket? Ott láttam a már említett két magas vendégen kívül Vukiesevits Péter városi első tanácsnokunkat, a r. k. apát és a gör. kel. prótót urát, Koez-kár Zsigmond járásbíró urat, kedves főkapitányunkat, Valtér Nándor urat, Mihály János megyei írvászeki elnök urat, dr. Margalits Edé főgymnasiumi igazgató urat, a város összes főbb tisztviselőit; a szerb testvérek részéről Lajoscsévits Jásó és Bikár Simon urakat stb.; de hogy végre jussak, kimondom, hogy éppen 101-en voltunk összegyűlve. A paprikás elfogyasztása után jött a magyaros turós csusza és ezután a pulyka meg a malac sült, ezek után a sajt, meg a gyümölcs és ezt mind az ó felér öblögette le. Hogy a jó kedv nem hiányzott, ezt legjobban bebizonyíthatja Sácó barátom, mert ő maga mondta, hogy régen nem mulatott ily jó kedélyű társaságban. De még némely Pál és Mihály barátom is oly széles kedvű volt, hogy a csárdást is majd megapérozta. De hogy is ne lett volna jó kedv, mikor egy esőpp feszesség sem uralkodott, mert mindnyáján egyenlők voltunk; a mulatság jókedélyiségét bizonyítja az is, hogy Sándorék még reggel 7 órakor is huzták a Mollinári baka nótáját Ferkó barátom gyönyörködésére. Hej te muszka! ha láttad volna azt a csapat népfelkelőket oly virágos jó kedvben, tudom, hogy elmulna guszpusod a magyart bántani!

A szittyá-faj ősi erénye itt sem tagadta meg magát; a pezsgő jókedv amnyi sziporkázó szellemű felköszöntőben nyilvánult, hogy valami értelmes gyorsíró a legjobb üzletet csinálta volna, ha lejegyzti az elmondott toasztokat s „Folköszöntők minden alkalomra” címmel kiadja, bizonyára többen olvassák, mint a Budapesti Szentlé. Eleveneket és holtakat éltetünk, az előbbieket, hogy sokáig éljenek, az utóbbiakat, hogy szellemük és emléküik közöttünk maradjon.

Az első felköszöntőt Heller József iparos mondotta a kör nevében a főispánra, mint a megye és város első polgárára, a közbizalom nagyrabcsinált letéteményesére.

Az élénk és hosszantartó eljövélés lecsillapultával a főispán mondott határos toasztot. Körülbelül tíz év előtt — ugymond — e város polgárai körében egy nemes mozgalom indult meg, melynek célja volt, hogy

a polgárság, főleg pedig az iparral és földműveléssel foglalkozó polgárok számára egy kellemes otthonot teremtsen; hogy fáradságos munkájuk után legyen egy közös helyük, ahol szellemi és testi üdülést, szórakozást találjanak, a közbizalmat, a város érdekeit előmozdító eszméket egymás közt megbeszéljék. Mindnyáján emléksznünk arra az időre, hogy mennyi félreértésnek, gyanúsításnak volt kitéve ez a mozgalom, dacára annak, hogy élén oly férfiak állottak, mint a boldogemlékü Koez-kár Mihály és Zsulyevits Denjén, akiknek hazafisága pedig mindnyájunk előtt ismeretes. De hát az egyesület szíves kitartással küzdött a gyanúsítás ellen és megalkult. Örömmel látjuk már most mindnyáján, hogy csakugyan az lett, amivé kívántuk, hogy legyen: a demokratikus eszmék képviselője. Örömmel üdvözlö e kört, mint egy másik kör elnöke is. Városunkban egymástán szaporodnak a társas-körök. Ez korántsem jele annak, mintha ezáltal a polgárság közt választalak és kasztok létesülneek, hanem fényes bizonyítéka, hogy a polgárokban a művelődés iránti hajlam elemi közszükséggé kezd válni. Eltelti Jakobovits Mihályt és Stebler Lajost, mint a Népkör társelőkeit.

Majd Schmausz Endre emelkedett föl helyéről, és pedig az egyszer nem mint ezen nagy megyének alispánja, hanem mint e városnak választó polgára. Ez utóbbi minőségében lelkesedett örömmel üdvözlö azon közeli ünnepet, melyen e város választópolgáiraival egy sorban neki is módja lesz egy szál bizalmi virágot tennie le a népszerűség koszorújához azon férfiu számára, kiben a közönség már most tiszteve látja saját és a haza érdemes közmunkását, haladásunk előharcosát, a mi vértünköl való törvényhozót. Koez-kár Zsigmondot eltelti; ezerszeres visszhang kísérei gyújtó szavait.

Mondottak még felköszöntőket: Kuzmits Schmausz Endre alispánra, Szalay Károly iparos Koez-kár Zsigmondra, Zsuffa Vince a városi tanácsra, illetve Vukiesevits Péterre és Valtér Nándorra, dr. Margalits Ede Fejér r. k. apátra és Kupuszarevits gör. k. plébánosra, szellemes hangszíjyozásával befolyásunkal hívek kölcsönös szeretetére, egyetértésére és művelődésére. Fejér apát válaszólag taglalván a Népkör nemes kulturális hivatását, szemé előtt — ugymond — egy oly alak emléke lebben el, aki egyik legbuzgóbb alapítója volt ezen körnek s előkelő állásában sem szünt meg nagy szíve a népevel együtt dobogni, együtt érezni; aki nemesek szőben és tetben, hanem még a ruha küliségében is mindvégig letéteményese maradt a hazáért lángoló és eselekvő bunyevác-magyar eszmének. E férfiu Zsulyevits Denjén volt. Az ő emléke, az ő szelleme áldásos továbbmüködésére emeli poharát. Eleinte meglátottság, majd zuduló tetszévihar vonult végig e gyújtó köszöntőre a terem. Koez-kár a zombori polgárokra, illetve azok eljésére, a főispánra, dr. Margalits Tereay Móra, Kuzmits Mihály Jánosra, a főispán a magyar-szerb egyetértésre, Zsuffa dr. Vadasra, dr. Vadas Lajoscsévitsre, Heller Bikár Simonra, Kuzmits dr. Margalitsra, Zsuffa Tereayra, Kuzmits Hameder Károlyra stb. stb. mondtak áldomást.

Végül azt is megjegyzem, hogy társaságunk önként nemzetiségi különbség nélkül egyhangulag t. járásbírókat, Koez-kár Zsigmond urat kiáltotta ki leendő országgyűlési képviselőjének. Adhat e kijelölésnek akáarki bármily magyarázatot, de hogy a közbizalom kifolyása volt, mutatja az a lelkes eljövélés, mely Koez-kár nevének felemelésekor minduntalan fölhangzott.

K—cs L—s.

Bajsa, 1887. február 7.

Tekintetes szerkesztő úr!

A „Budapesti Hírlap” f. évi 14. számában — a napi hírek rovatában — „A bajsai iskola földek” cím alatt egy közlemény jelent meg, melyben cikkirő a községi előjáróságot mintegy gyanúsítással vádozza.

Az igazság érdekében, de különösen az itteni 4 hitfelekezet között ez ideig fennállott jóviszony felbontására irányuló törekvés megállítására, bátor vagyok a következő névtelen cikkirő urnak szíves figyelmébe ajánlani.

Bajsa község határában a tagosítás alkalmával nem a 70-es években lett a 60 holdnyi földterület a községi iskolaalap részére kihalásitva, hanem 1884. évi június hó 7-én, mely időtől a község eme földkezelő befolyt jövedelmet rendszeresen a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszterium által 1883. évi 13217. sz. alatt kibocsájtott magas „utastitási” értelmében ennek megfelelőleg kezel; mi kifütnék abból is, hogy a jövedelem kamatokkal együtt eddigéig 4066 ft 39 krra felszaporodott. A földterület pedig nem is tisztán az iskolák segélyezésére — mint cikkirő ur írja — hanem igenis az 1868. évi XXXVIII. t. e. 37—39. §§. értelmében a községi iskola-alap létesítésére hasították ki.

Cikkirő előadja, hogy 1882. évben a díszes község-háza és jegyzői-lak ugyan a fenti iskolaalapról jövedelméből épült fel, s egész páthosszal emondja, hogy „Habár az eljárás nem volt helyes, mégis hallgattunk, mert a megyei hatóság beleegyezésével történt.” Bizony cikkirő ur jobb lett volna, ha most is halgatott volna és nem ir légből kapott híreket; mert a község-háza és jegyzői-lak felépítése nem az ő kegyes hallgatásának az eredménye; mert ezen épületek a község által részint megtakarított, részint pótköltségtetés útján az egyes lakosokra és pusztai birtokosokra kivetett összegekből építettek fel. Tehát, hogy mi helyes és mi helytelen, nagyon kis eszelelység cikkirő ur arra nézve, hogy annak bírálghatásába bocsájtkozhatna, annyival is inkább, miután ő még csak a többszámúba sem beszélhet, mivel a többszámúban kifejezésre sem joga sem illetősége a közönségben nincs.

Elmondja nagy bölesen, miről fogalma sincs, hogy miért nem fordítanak a föld-jövedelmek az iskolák céljaira? Szerinte azért nem „mert a megyei hatóság nem engedi.”

Ez alaptalan állítás, mert a dolog következőleg áll: Bajsa községben van róm. kath. (magyar) evang. ágost. (tót) görög keleti (szerb) és izraelita hitfelekezet. Az időben, midőn még a községi iskolaalap tulajdonát képező 60 holdnyi föld-terület kihalásitva nem volt, a községi képviselő testület elhatározta, hogy majdan, ha a kihalásitás megtörtént, a földjövedelem — a tagosítás alkalmával az egyes hitfelekezetek által birt régi földbirtok arányában — osztassék fel. Megjegyzendő, hogy a régi legtöbb földbirtok első sorban

Naptár. Február.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
15 Kedd	Faust. Jov.	Faust. Jov.	3 Simeon
16 Szer.	Juliana	Samu	4 Izidor
17 Csüt.	Sabbas p.	Donát	5 Agatha
18 Pént.	Koloman	Koloman	6 Vukol

F. lelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVAN LAJOS.
La tulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

A zombori határban 153 láné szántó föld, melynek $\frac{1}{4}$ része ugar, bérbe adandó.

Bővebb felvilágosítást ad **Hod-saghn** a tulajdonos
Rausch Antal.

Borkereskedés.

Van szerencsém a tisztelt közönségnek tudomására hozni, hogy Zomborban a Basa-utcában saját házamban (ezelőtt Markovits-fele ház) **bor- és pálinkakereskedést** nyitottam. Legjobb minőségű és mérsékelt áru boromat és pálinkámat mindenki figyelmébe ajánlom.

Ugy a helybeli mint a vidéki megrendeléseknek a legpontosabban teszek eleget.

Szabácsy Mihály,

6-4 vendégfogó.

Az Almás-járásí Takarékpénztár részvénytársaságnak V. évi üzlet kimutatása 1886-ik évre.

Igazgatósági jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

Van szerencsém intézetünk V-ik évi mérlegét e jelentéshez csatolva előterjeszteni. Midőn e mérlegben részletezett, a választmány és felügyelő bizottság által jóváhagyott nyereség felosztási indítványát a tisztelt közgyűlésnek elfogadásra ajánljuk, kéjük részünkre, valamint a felügyelő bizottság részére a szokásos felmentvényt ez évre újból megadni. Kelt B.-Almás, 1887. évi február hó 6-án. **Kovatsits Károly** m. k., **Scherk Gyula** m. k., **Kéhl Péter** m. k., igazgatók.

Felügyelő bizottsági jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

Az 1875. évi XXXVII. t. c. 195. §-ához hűen a társaság ügyvezetését minden ágában ellenőriztük, annak könyveit, iratait és pénztárát többször megvizsgáltuk. Megvizsgáltuk különösen az 1886. évi összes számadásokat, a felállított mérleget, nyereség- és veszteség-számlát és leltárt s azokat helyeseknek találtuk. Az igazgatóságnak a választmánnyal egyetértő nyereség felosztást tárgyzó indítványát is vizsgálat alá vettük s azt mind magunk elfogadjuk, mind a tisztelt közgyűlésnek elfogadásra ajánljuk; valamint az igazgatóság, ugy a magunk részére a felmentvény megadását kéjük. Kelt B.-Almás, 1887. évi február hó 6-án. **Arnold Antal** m. k., felügy. biz. tag. **Grünfelder Antal** m. k., felügy. biz. tag. **Muró József** m. k., felügy. biz. tag.

VAGYON.

MÉRLEG.

TEHER.

Felkötési lapozám	frt	kr	Felkötési lapozám	frt	kr	
40	Pénzkészlet	867	48	2	Alaptőke	50000
38	Váltó	182542	—	37	Betétek	98014
39	Előleg	15086	—	46	Hitelezők	47076
23	Jelzálog kölesön	6055	—	32	Tartalékalap	1473
48	Részvény követelés	30	—	36	Fel nem vett osztalék	160
49	Per-előleg	51	33	25	Leltár állapot	600
25	Leltár állapot	600	—		Egyenleg mint nyereség	7906
		205231	81			205231
						81

A nyereség felosztása: 1. 5% tartalékalap 395 frt 34 kr. 2. 5% igazgatósági jutalék 395 frt 34 kr. 3. 8% választmányi jutalék 632 frt 54 kr. 4. 2% felügyelői jutalék 158 frt 13 kr. 5. Tartalékalapnak 300 frt. 6. Jótékony célra 25 frt 44 kr. 7. 1000 drb részvény után osztalék a) 6 frt 6000 frt, összesen 7906 frt 79 kr. Kelt B.-Almás, 1887. évi február hó 6-án. **Bauer Lajos** m. k., könyvvezető. **Kovatsits Károly** m. k., igazgató. **Eckert Mihály** ifj. m. k., pénztárnok. — Ezen mérleg az intézeti főkönyvvel egyezzenek és helyesnek találtott. Kelt B.-Almás, 1887. évi február hó 6-án. **Grünfelder Antal** m. k., felügyelő biz. tag. **Muró József** m. k., felügy. biz. tag. **Arnold Antal** m. k., felügy. biz. tag.

Hirdetmény.

Az Almás-járásí takarékpénztár részvénytársaság t. c. tagjai 1887. évi március 13-án d. e. 9 órakor Almásban a nagyvendéglő nagytermében tartandó rendes évi közgyűlésre tisztelettel meghívhatnak.

Elintézendő tárgyak:

1. Az igazgatósági választmányi és felügyelő bizottsági jelentések tárgyalása. 2. A múlt évi számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és nyereség felosztása. 3. A felügyelő bizottságnak — 3 tag — s a választmány $\frac{1}{3}$ -ának vagyis 5 tagnak alapszabályszerű kilépése, egy tagnak lekötésének, egy tagnak pedig elhalálása folytán 7 választmányi tagnak és 1 cégjegyzőnek titkos szavazattal megválasztása. 4. A felmentvény megadása iránti határozat hozatala. 5. Mintán az igazgatóság újbóli választásának határideje f. évi augusztus 24-ére esne, elhatározása annak, hogy a választás ez időre vagyis f. évi augusztus 24-ére összehívandó rendkívüli, avagy a jövő 1888-ik évi rendes közgyűlésben eszközöltessék.

Azon t. c. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni szándékoznak, sziveskedjenek az alapszabályok 54. §-a értelmében részvényeiket s illetve meghatalmazásukat legkésőbb f. évi március 12-én d. e. 12 óráig az

B.-Almás, 1887. február 6-án.

Az igazgatóság.

Zombor, 1887. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás.

az ágostai evangélikus, második sorban a róm. kath., harmadik sorban a gör. keleti és negyedik sorban az izraeliták kezében volt. Ámde a fentebb hivatkozott magas miniszteri „Utastás” értelmében nem csak az egyes községek által hozott határozat, hanem még a kiadott miniszteri rendeletek is, az „Utastás” életbe léptetésével érvényen kívül helyeztetek. (18. §.) Minthogy pedig az egyes hitfelekezetek — kivéve a róm. katolikus — határozottan a községi képviselő testület 1880—1882. évben hozott határozathoz ragaszkodnak, a föld jövedelmét a szerint óhajják felosztani, nem pedig a magas miniszteri „Utastás” 17. §. értelmében „az egyes iskolákba járó tanulók számára” szerint. Ekként nem hogy a megye őket elutasította volna, de kérvényeiket sem adták be a többször hivatkozott „Utastás” értelmében, tehát a megyének e dolog felől mi tudomása sem lehetett eddig.

Hogy a közoktatás terén községünkben sok kívánnivaló van, azt kétségbe nem vonja senki, de ezt orvosolni nem a cikkíró ur elferdített cikkével van hivatva, hanem van más fórum, valamint több józan gondolkozású honpolgár, akik a népnevelés magas eszméjét nagyon is a szívükön hordják; majd elvégzik azok cikkíró nélkül is. Csak mindenki teljesítse a hivatásával járó kötelességet és ne avatkozzék oly dolgokba, mihez sem nem ért, sem pedig hivatásához nem tartozik.

Csak emyit óhajtottam cikkíró urnak e helyen tudomására hozni, melytől — ha lett volna oly kegyes 30—40 lépés távolságot a községi hivatalig megtenni — megkímélhetett volna; mert szóval is megmondtam volna, nem kellett volna izetlen cikkével a községben zavart s egyenetlenséget előidézni.

Szilvási János,
jegyző.

Csurogh, 1887. febr. 7.

Tekintetes szerkesztő ur!

Boldog emlékü szeretett plébánosunk Mandich Endre halálával a csuroghi „Népkör” elveszté felejthetetlen elnököt. A megüresedett elnöki szék betöltése folyó hó 6-án volt; a „Népkör” tagjai majdnem teljes számban megjelentek. A közgyűlést Vueries Gábor községi jegyző, mint alelnök megnyitja. Elnöknek közfelkiáltással Dienes Agoston, a községünkben lakó többféle nemzetiségűek által egyaránt tisztelt ur választott meg.

A gyűlésen a megválasztott nem volt jelen, miért is négytagú küldöttség ment hivatalos helyiségébe, hogy tudtára adják megválasztását, és hogy kérnék fel arra, hogy legyen szives az elnökséget elfogadni, mivel hiszszük, hogy a kitűzött cél csakis akkor érhető el itt, hol többféle nemzetiségűek laknak, ha ő, ki mind a magyarok, mind a németek és különösen a szerbek által annyira szeretve van, elfogadja ezen szék, ki tudománya, nyelvismerte, ékesszólása, kedves modora által mindenkor képes lesz ezen szék méltó betöltésére.

A küldöttség félóra mulva nagy örömmelre a kedves újonnan megválasztott elnök ural megérkezett, a „Népkör” kapujánál tambura-zenevel váratott, a Népkör helyiségében Scharffenberger Sándor népköri jegyző fogadta és fejezte ki magyar nyelven a köri tagok nagy örömet és nagy lelkeséssel élte a megjelent elnököt, mit szűnni nem akaró Eljen követett. Némittel Vilberger Dániel, szerbül Vueries Gábor, oláh nyelven Czákó Péter köszöntötte fel. — Nt. Petz Gábor helyettes plébános a csuroghi szép egyetértésre kívánta üríteni poharát; felköszöntő mondottak még Kiss Vendel postamester, Berecz István, Kisbaári Kiss Ernő gyógyszerész, ki fejtegette a kör nemes célját, s ő is elismeri, hogy ezen nemes cél csakis az újonnan megválasztott elnök és mindenki által szeretett jegyző Vueries Gábor mint alelnök buzgó közreműködése mellett érhető el.

Este 8 óra felé kezdett a tagok száma fogyni, kik mindanyian szívükből fűződölven az új elnök urat, teljes jókedvvel és megnyugvással távoztak tűzhelyeikhez.

Egy jelen volt.

A közönség köréből.

Tekintetes szerkesztő ur!

Mintán az „Újvidék” 6-ik száma mellékletében „Kis-kéri himnusz” cím alatt megjelent közleményre a „Bácska” 7-ik számában „Kis-Kér, 1887. január 20.” cím alatt megjelent közlemény adott okot; engedje meg, hogy a „Kis-kéri himnusz”-ra vonatkozólag becses lapjában a következőkben vák szóljunk:

1. A „Bácska” 7-ik számában megjelent kérdéses cikket nem Koch József kis-kéri lelkész, hanem dr. Schmidt Oszkár kis-kéri községi orvos írta.

2. A piszkolódás nem egy az igazság kimondásával, elundorodik amattól, a kinek ehhez erkölcsi bátorsága van. Sajnáljuk Simon Józsefet, hogy egy olyanyira tisztességtelen modorban írt közleménynek oda-kölesínözte nevét! Közgyűlések így használni nem lehet. Több szavunk nincs.

Kis-Kér, 1887. február 9.

Koch József,
ev. lelkész.

Dr. Schmidt Oszkár,
községi orvos.

Tekintetes szerkesztő ur!

A közönség nagyobb részének bizonyára tudomása van azon rendeltéről, melynek értelmében mindeki bírság terhe alatt köteles gyermeke megbetegedése esetén orvosi segélyhez fordulni. Arról azonban hallgat a krónika, ha esetleg az orvos ur vonatkozik a beteghez elmenni, mitörténik akkor? Így történt pedig a múlt éjjel, midőn másfél éves fiam veszélyesen megbetegedett és én azonnal egy gyakorló orvoshoz siettem. Itt egy fél órai döngetés után végre egy nő jelent meg az ablakon, azt állítván, hogy az orvos ur nincs itthon. Nines okom ugyan, ezen állítás igazságát kétségbe vonni, csak az a furesa a dologban, hogy csak aztán „nem volt otthon”, midőn megtudták, hogy kinek kell az orvos.

Aztán egy másik orvos urhoz mentem, aki midőn megtudta, hogy egy szegény embernek van szülősége orvosra, kereken kijelentette, hogy ő nem tartozik aña kertlebbe.

Végre dr. Vadas Kálmán városi főorvos ur — dicseretére legyen mondva — rögtön elfött a beteghez.

Hecht Manó.